

Opóźniony rozwój mowy

O opóźnionym rozwoju mowy mówimy najczęściej, gdy pewien etap rozwoju mowy dziecka nie pojawił się w czasie powszechnie uznanym za właściwy, czyli wystąpił później niż u rówieśników.

Rodzicu zwróć uwagę, gdy.....

Mowa twojego dziecka rozwija się później niż jego rówieśników.

Twoje dziecko:

- w ogóle nie mówi, mimo ukończenia 1 roku życia,
- ma trudności z wydobyciem dźwięków,
- nie gaworzy,
- sporadycznie wymawia sylaby,
- ma 2 lata i wymawia tylko kilka słów,
- ma 3 lata i nie wymawia którejkolwiek z samogłosek ustnych lub nadal mówi równoważnikami zdań,
- ma 4 lata i tworzy tylko proste zdania,
- ma 6 lat, ale jego mowa jest na poziomie dziecka trzyletniego,
- twoje dziecko jąka się lub zacina,
- twoje dziecko ma autyzm dziecięcy, miewa napady padaczkowe,
- twoje dziecko ma niedosłuch,
- mowa twojego dziecka w jakimś momencie zatrzymała się lub „cofnęła” do pewnego etapu rozwijała się prawidłowo, a następnie z niewiadomych przyczyn zahamowany został jej postęp lub dziecko przestało mówić w ogóle,
- twoje dziecko w niepoprawny sposób wypowiada wyrazy, np. mimo ukończenia 4 roku życia zamienia głoski dźwięczne na bezdźwięczne, np.:
 - d na t (zamiast „dama” mówi „tama”),
 - w na f (zamiast „wanna” mówi „fanna”),
 - g na k (zamiast „góra” mówi „kura”),
 - b na p (zamiast „bok” mówi „pok”),
- dziecko nawykowo mówi przez nos.

Szanowni Rodzice, zdarza się często, że lekarze pierwszego kontaktu bagatelizują problem rozwoju mowy dzieci. Mówią rodzicom, że „dziecko ma jeszcze czas”, „niedługo powinno zacząć mówić”. Niestety w większości przypadków każde opóźnienie mowy ma swoje poważniejsze przyczyny, które trzeba określić, aby odpowiednio pomóc dziecku. Ponadto wszelkie opóźnienia na ogół prognozują przyszłe problemy szkolne dziecka.

Witam po krótkiej przerwie, dziś zapraszam do ćwiczeń narządów artykulacyjnych.

Przedstawiam Państwu bezpieczne ćwiczenia, które można samemu zastosować z dzieckiem w domu.

WARGI

1. Wciąganie policzków do jamy ustnej – dziecko wciąga policzki (zasysa je z całej siły) między zęby trzonowe i przedtrzonowe oraz stara się jak najdłużej utrzymać uzyskaną minę. Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej 5 razy.
2. Zsuwanie i rozsuwanie warg przy zaciśniętych ustach – dziecko zaciska usta i próbuje jak najbardziej rozsunąć wargi, a następnie zsunąć je, tworząc na przemian „sztuczny uśmiech” i „dziobek”. Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej 5 razy.
3. Spłaszczanie i zaokrąglanie warg – dziecko delikatnie zamyka usta i analogicznie do wcześniejszego ćwiczenia – rozsuwa i zsuwa wargi, tworząc tym razem „dziobek otwarty” (usta są lekko rozchylone). Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej kilka razy.
4. Parskanie – dziecko parska, jakby naśladowało odgłos konia. Układa luźno wargi i wydobywa powietrze z ust, tak aby wargi delikatnie drgały pod wpływem powietrza. Ćwiczenie należy powtórzyć kilka razy.
5. Cmokanie – dziecko układa usta w „dziobek”, jak do pocałunku, a następnie bardzo głośno cmoka wargami. Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej 5 razy, za każdym razem zwracając uwagę na poprawność wykonania.
6. Wysuwanie wargi do przodu – dziecko delikatnie wysuwa wargi do przodu, lekko je rozchylając. Wytrzymuje z tą miną dłuższą chwilę, po czym powtarza ja jeszcze co najmniej 5 razy. Za każdym razem należy zwrócić uwagę na poprawność wykonania ćwiczenia.
7. Rozchylanie warg – dziecko rozchyła delikatnie wargi, nie wysuwając ich do przodu. Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej 5 razy.
8. Nabieranie powietrza pod wargę górną, potem pod dolną – dziecko zbiera powietrze w ustach i kieruje strumień powietrza raz pod górną wargę, raz pod dolną. Ćwiczenie powtórzyć 5 razy.
9. Mlaskanie – dziecko głośno mlaska wargami (otwiera przy tym i zamyka usta, a jego język przywiera i odrywa się od podniebienia twardego). Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej 5 razy.
10. Pukanie wargami – dziecko głośno i energicznie puka wargami, wydobywając przy tym charakterystyczny dźwięk. Ćwiczenie powtarzać wielokrotnie.
11. Naprzemienne zakładanie warg na siebie – dziecko nakłada na zmianę górną wargę na dolną, a dolną wargę na górną, nie pomagając sobie

przy tym rękami. Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej 5 razy, zmieniając za każdym razem ułożenie warg.

12. Nadymanie policzków – dziecko nabiera powietrze w usta i wypełnia nim policzki, tworząc tzw. balon. Ćwiczenie powtórzyć 5 razy.

JĘZYK

1. Oblizywanie zewnętrznej i wewnętrznej strony zębów – dziecko oblizuje dolne i górne zęby, po zewnętrznej i wewnętrznej stronie, przesuwając językiem po całej linii zębów od strony lewej do prawej i odwrotnie. Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej 5 razy w obie strony.
2. Kląskanie – dziecko kląska językiem, czyli odbija energicznie całą powierzchnią języka między podniebieniem twardym, a żuchwą. Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej 20 razy, zwracając uwagę na dokładność wykonania.
3. Wsuwanie czubka języka pod dolną i górną wargę – dziecko zamyka usta, a następnie wypycha czubkiem języka górną, a później dolną wargę. Ćwiczenie należy powtórzyć kilkakrotnie, za każdym razem zmieniając miejsce języka i zwracając uwagę na dokładność wykonania polecenia.
4. Wypychanie czubkiem języka policzków – dziecko wypycha językiem kolejno oba policzki. Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej 5 razy, zwracając uwagę na poprawność wykonania.
5. Cofanie czubka języka od górnych zębów wzdłuż podniebienia – dziecko przesuwa język wzdłuż podniebienia, kierując go od górnych zębów ku podniebieniu miękkiemu. Ćwiczenie należy powtórzyć co najmniej 10 razy.
6. Układanie języka w rurkę – dziecko układa język tak, aby krawędzie języka uniosły się ku górze, a czubek i środek języka pozostały „niżej”. Jest to dość trudne ćwiczenie, należy je powtórzyć co najmniej 5 razy.
7. Spłaszczanie języka – dziecko delikatnie spłaszcza język, układając go w żuchwie między zębami.
8. Rysowanie językiem „szlaczków” po podniebieniu – dziecko czubkiem języka rysuje różne wzory po podniebieniu, np. kółka, kreski, trójkąty itd.
9. Liczenie zębów – dziecko dotyka czubkiem języka kolejnych zębów, górnych i dolnych, jeden po drugim. Ćwiczenie należy powtórzyć kilka razy.
10. Unoszenie czubka języka do wałka dziąsłowego – dziecko dotyka górną częścią języka miejsca między górnymi jedykami, a podniebieniem twardym. Ćwiczenie należy powtórzyć kilka razy.

ODDECH

1. Ziewanie – dziecko otwiera usta jak do ziewania, symuluje ziewanie. Ćwiczenie należy powtórzyć kilka razy.

2. Puszczanie baniek mydlanych – dziecko stara się zrobić jak największą i jak najdokładniejszą bańkę. Ćwiczenie należy powtórzyć kilka razy.
3. Zdmuchiwanie płomienia świecy – stawiamy świecę najpierw w odległości około kilkudziesięciu centymetrów od dziecka, które próbuje zdmuchnąć płomień świecy. Później przesuwamy świecę, ponownie zapalamy płomień i dziecko powtarza czynność zdmuchiwania Świecę należy przesuwać do momentu, w którym niemożliwe stanie się zdmuchnięcie płomienia.
4. Nadmuchiwanie balonu – dziecko wolno nadmuchuje balon, zwracając uwagę na prawidłowy oddech.
5. Dmuchanie w piłeczkę – dziecko dmucha w piłeczkę znajdującą się na stole, nie pozwalając jej sturlać się na podłogę.
6. Recytowanie wierszy – dziecko uczy się na pamięć wierszyków, rymowanek, kawałów i jak najczęściej stara się mówić je publicznie (przed rodzicami, rodzeństwem, dziadkami, koleżankami, kolegami itd.).
7. Wyliczanki – dziecko bawi się z dziećmi w różnego rodzaju wyliczanki.
8. Śpiewanie piosenek – dziecko powinno od najmłodszych lat tańczyć oraz śpiewać piosenki, aby prawidłowo rozwinąć się zarówno motorycznie, jak i wyrabiać u siebie poczucie rytmu oraz kształtować swój słuch muzyczny.

POŁYKANIE

1. Picie ze słomki – dziecko powinno pić napoje ze słomki, starając się robić to w miarę możliwości jak najdokładniej – usta ułożone w „dziobek”, broda nie może się marszczyć.

Należy uważać na popularne napoje dla dzieci z tzw. smoczkiem oraz kubki niekapki, które przyczynić się mogą do wad zgryzu, a co za tym idzie – do wad wymowy.

PORADY LOGOPEDYCZNE DLA RODZICÓW – ABY UNIKNĄĆ BŁĘDÓW

Wspomagaj rozwój swojego dziecka:

- bawiąc się z nim,
- odpowiadając na jego pytania,
- stymulując jego rozwój odpowiednio do wieku,

Zachowaj umiar w swych wymaganiach w stosunku do dziecka, ponieważ dzieci przestymulowane, od których zbyt wiele się oczekuje, mogą również mieć problemy z mową.

Mów do dziecka:

- wolno,
- wyraźnie,
- poprawnie językowo,
- nie pieść się z dzieckiem!, mów: Masz kaszkę, a nie: „Maś kaśkę”. Gdy dziecku urosną pierwsze zęby wprowadzaj do jego diety pokarmy stałe. Gdy dziecko jest leworęczne, nie zmuszaj go do używania prawej ręki.

Słuchaj dziecka, gdy zacznie mówić. Nie bądź obojętny wobec niego, a raczej okazuj mu ciekawość, aby miało ochotę na aktywne wypowiedanie się.

Nie poprawiaj dziecka wielokrotnie. Wystarczy raz powtórzyć, aby usłyszało różnicę, a następnie kontynuować rozmowę. Nie wymuszaj na dziecku poprawnej wymowy, ponieważ może to przynieść odwrotne skutki.

Nie naśmiewaj się z dziecka, gdy źle wymawia słowa. Zwłaszcza przy innych ludziach okaż takt i wyrozumiałość wobec jego starań.

Czytaj mu bajki i zachęcaj do ich streszczania. Prowadź rozmowy na temat przeczytanych książeczek. Załóż mu zeszyt lektur, aby mogło w nim rysować i opisywać poznane utwory literackie.